

ЕДБ бөлшек несие нарығына шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫҒЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2026 жылдың 1 жартыжылдығының нәтижелері

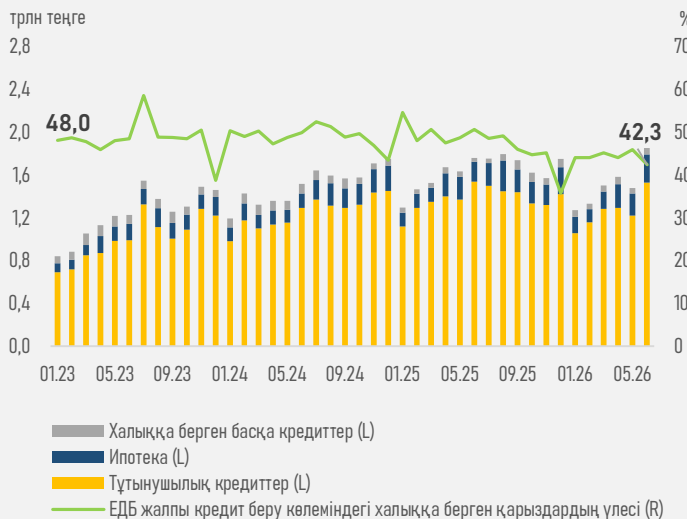
Негізгі үрдістер

- 2026 жылдың бірінші жартыжылдығында бөлшек несиелеудің бәсеңдеуі жалғасты. Бұл ретте негізгі құлдырау жаппай кепілсіз сегментте барынша шоғырлана түсті.
- Жаппай кепілсіз тұтынушылық қарыздарға өтімдер саны жылдық мәнде 11,9%-ға азайды, бұл ретте бөлшек саудадағы өтімдер санының жиынтық қысқаруының 95%-ы осы сегментке тиесілі болды. Автонесиелерге өтімдер 9,0%-ға, ипотекаларға — 13,4%-ға азайды. Жылжымайтын мүлік кепілімен берілетін тұтынушылық қарыздар ерекше өзгеріс көрсетті, мұнда өтімдер төмен база және маркетингтік науқандардың қолдауы есебінен жылдық мәнде 83,3%-ға өсті. Мұндай динамика 2025 жылы-ақ белгіленген бөлшек несиелеу құрылымының қайта құрылуын жалғастыруда, мұнда қамтамасыз етілмеген сегменттің рөлі біртіндеп төмендеп келеді.
- Бөлшек өнімдер бойынша өтімдердің жалпы саны қатарынан екінші жыл қысқарып келеді (–11,5%), бұл нарықтың белсенді түрде кеңейген кезеңімен салыстырғанда сұраныстың неғұрлым ұстамды болғанын көрсетеді.
- Сонымен қатар, бірінші жартыжылдықта ипотека (+19% тоқсаннан тоқсанға) және автонесиелеу (+20% тоқсаннан тоқсанға) сегменттерінде сұраныстың тұрақтала бастағаны байқалды. Осылайша, бұл сегменттердегі жылдық төмендеу жыл басындағы әлсіз динамиканы ішінара көрсетеді.
- Бұл ретте мақұлдау динамикасы әр түрлі бағытты ұстанып отыр және банктердің несие саясатының жаппай қатаңдағанын көрсетпейді. Өткен жылдың бірінші жартыжылдығымен салыстырғанда, кепілсіз қарыздар бойынша мақұлдау үлесі 31,1%-дан 32,5%-ға дейін, ипотека бойынша 26,1%-дан 27,7%-ға дейін өсті. Автонесиелеу сегментінде көрсеткіш 17,6%-дан 16,8%-ға дейін біршама төмендеді, ал ең елеулі түзету кепілмен қамтамасыз етілген тұтынушылық қарыздар бойынша орын алып, көрсеткіш өтімдер санының айтарлықтай артуы аясында 40,6%-дан 24,2%-ға дейін төмендеді.
- Нәтижесінде, нақты берілген несиелердің төмендеуі өтімдердің қысқаруына қарағанда әлдеқайда ұстамды болды. Бірінші жартыжылдықта халыққа берілген жаңа қарыздар көлемі жылдық мәнде 3,6%-ға төмендеді, ал бір жыл бұрын әлі де екі таңбалы өсім (+14,4%) байқалған болатын.
- Сұраныстың салқиндауы, мөлшерлемелердің жоғарылауы және макропруденциалдық шаралардың жалпы қатаңдауы есебінен негізгі қысым тұтынушылық несиелеуге (–6,5%), атап айтқанда, кепілсіз (–3,9%) және автонесиелеу (–24,0%) сегменттеріне түсті.

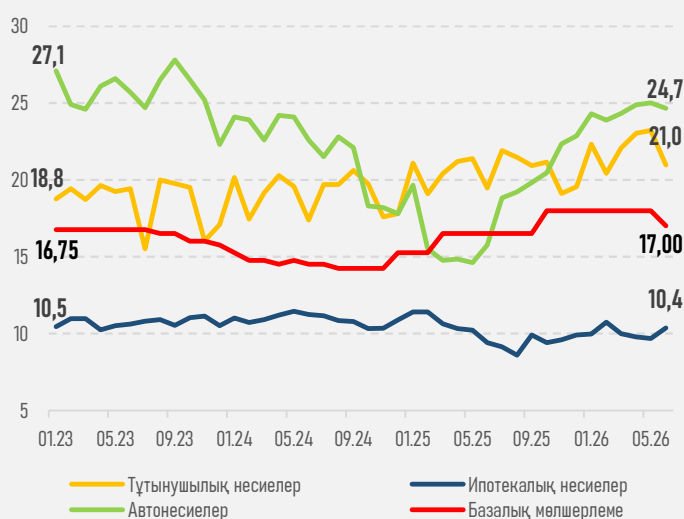
- Бөлшек сауда портфелінде де беру құрылымының өзгеруі біртіндеп байқала бастады. Оның бірінші жартыжылдықтағы өсімі екі еседен астам баяулап, бір жыл бұрынғы 9,1%-ға қарсы 4,3%-ды құрады. Бұл ретте өсімді қалыптастырудағы кепілсіз несиелеудің рөлі төмендеп келеді (36%-дан 32%-ға дейін), ал ипотеканың рөлі айтарлықтай артуда (бір жыл бұрынғы 21,7%-ға қарсы 46,6%-ға дейін).
- Бөлшек сауданың кеңеюінің негізгі көзі жаппай тұтынушылық несиелеу емес, ұзағырақ мерзімді мақсатты өнімдер болып отыр.
- Бұл қайта құрылымдану клиенттер базасының динамикасынан да байқалады. Кепілсіз несие бар қарыз алушылардың саны 2025 жылдың соңындағы 7,37 млн адамнан 7,33 млн адамға дейін азайды, ал автонесиелеуде бұл көрсеткіш 0,64 млн-нан 0,70 млн-ға дейін, ипотекада 0,62 млн-нан 0,65 млн-ға дейін өсті.
- Осы аяда несиелеудің ену деңгейі 88,6%-дан 87,1%-ға дейін төмендеді, бұл жаңа клиенттерді қамту есебінен бөлшек сауданы кеңейту әлеуетінің біртіндеп сарқылып жатқанын көрсетеді.
- Қарыз алу құны қосымша шектеу болып қала береді. Қатаң ақша-несие шарттарының сақталуы және банктерді қорландыру құнының озыңқы түрде қымбаттауы салдарынан бөлшек несиелер бойынша орташа өлшенген мөлшерлемелер 19,5%-ға дейін өсті (жыл басынан бері +1,3 п.т.). Қарыз ресурстары құнының ең елеулі өсуі маркетингтік науқандардың аяқталуы және науқандық өнімдер ұсынысының қысқаруы әсерінен автонесиелеуде байқалды (төменді қараңыз).
- Бөлшек қарыздар бойынша мерзімі өткен берешек үлесі 4,0%-дан 4,4%-ға дейін өсті, бұл ретте негізгі қысым тұтынушылық сегментте сақталып отыр (5,3-тен 6,1%-ға дейін). Мұндай динамика проблемалық берешекті сатуға қойылған шектеулер және халықтың нақты кірістерінің әлсіз өсуі аясында байқалуда (2026 жылдың 3 айында +0,1%).
- III тоқсанда банктер ипотека пен автонесиелерге сұраныстың өсуін, кепілге қойылған тұтынушылық қарыздарға сұраныстың сақталуын және кепілсіз несиелерге сұраныстың бірқалыпты төмендеуін күтеді, бұл бөлшек нарықта байқалып отырған қайта құрылымдануды бекіте түсуі мүмкін. Ипотека және кепілсіз қарыздар бойынша шарттардың айтарлықтай өзгеруі күтілмейді, ал автонесиелеу бойынша біраз жұмсаруы ықтимал.

Халыққа жаңа қарыздар беру және пайыздық мөлшерлемелер

Халыққа кредиттер беру, а/а

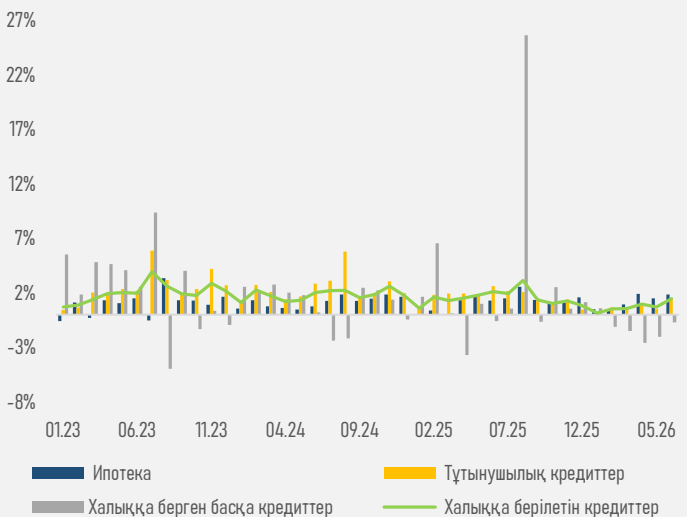

Халықтың кредиттері бойынша пайыздық мөлшерлемелер

Халыққа қарыздар портфелі

Халыққа кредиттер портфелінің өсу қарқыны, а/а

Дереккөз: ҚР ҰБ

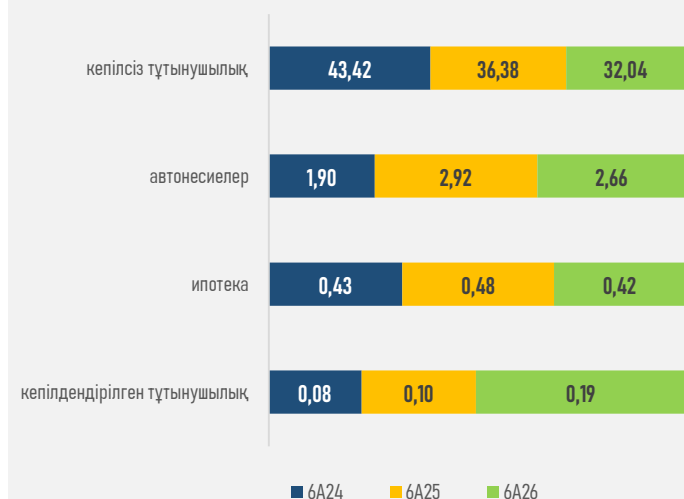
Бөлшек портфельдің өсуіне қосқан үлесі

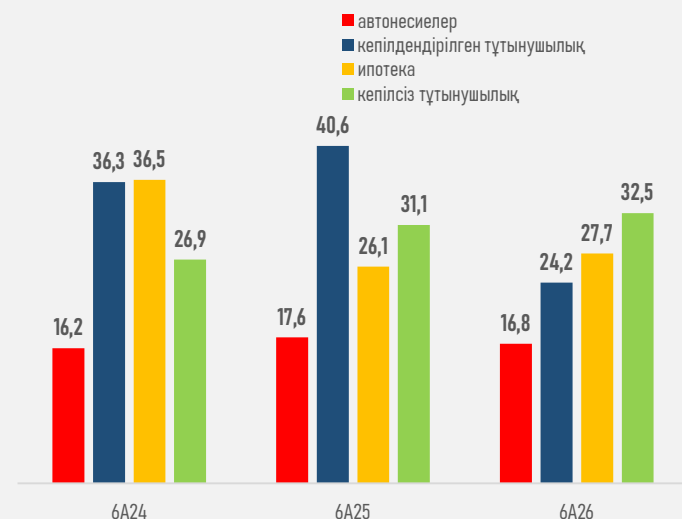
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2026

Өтінімдер көлемі және мақұлдау пайызы

Кредиттерге өтінімдер саны, млн

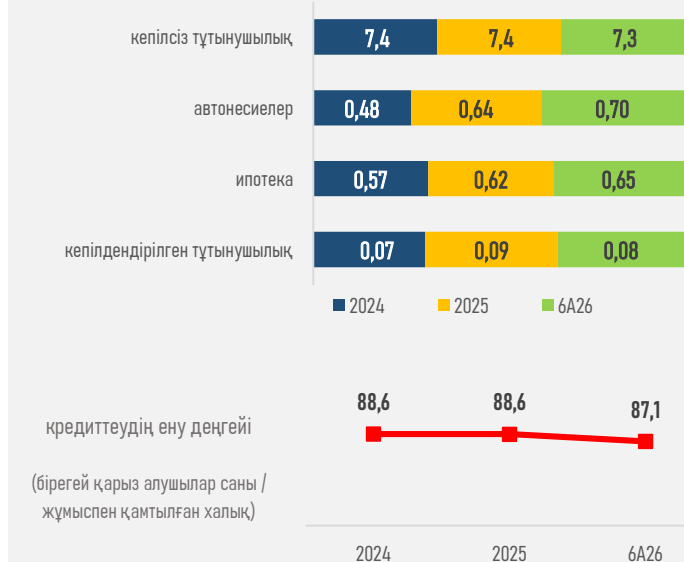

Кредиттерге өтінімдер бойынша мақұлдау үлесі, %

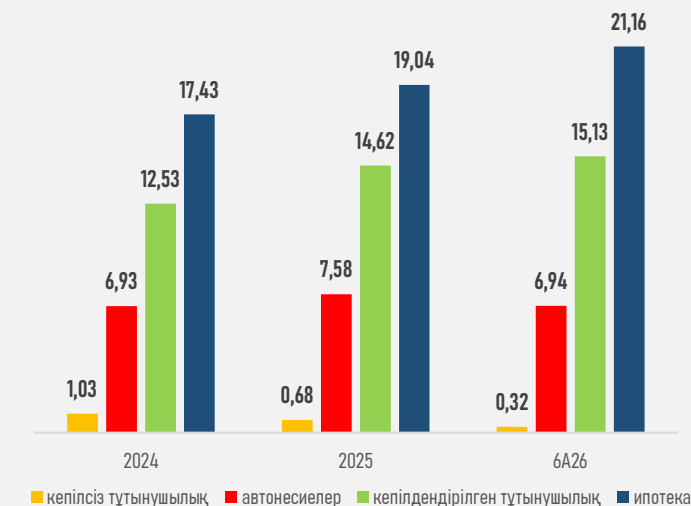

Қарыз алушылардың саны және қарыздың орташа сомасы

Бірегей қарыз алушылар саны, млн

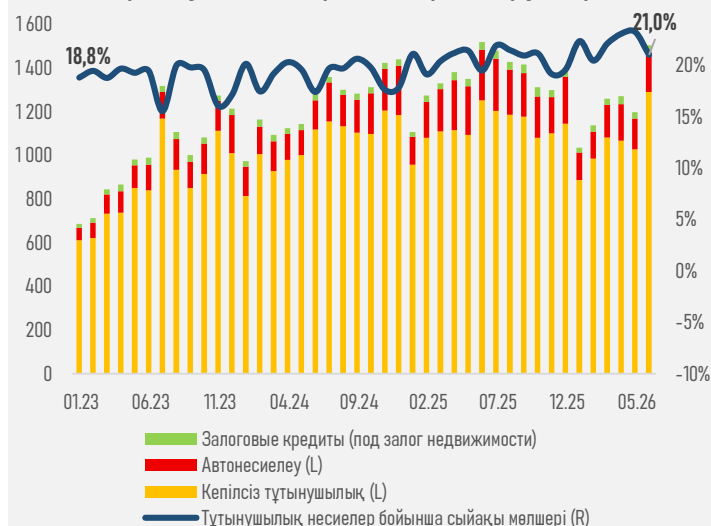

Қарыздың орташа мөлшері, млн теңге

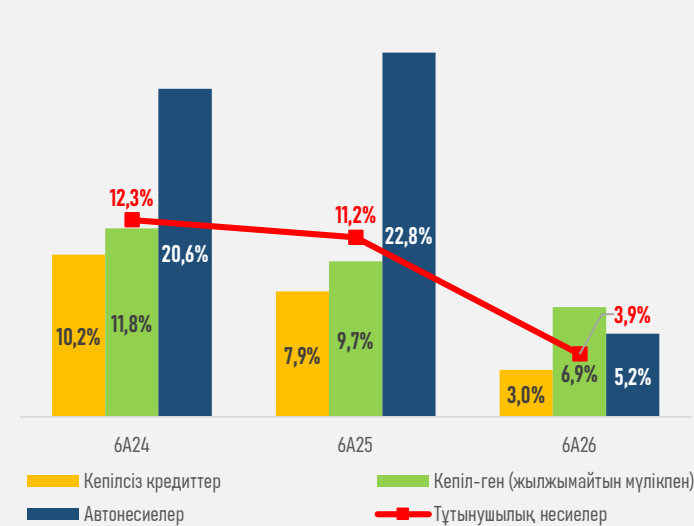
ЕДБ тұтынушылық несиелеу динамикасы

ЕДБ тұтынушылық кредиттерін беру қарқыны

Дереккөз: ҚР ҰБ, БКБ

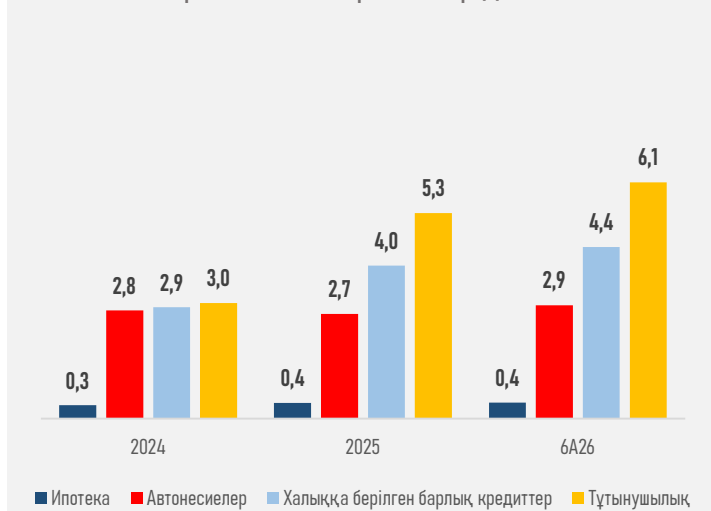
ЕДБ тұтынушылық кредиттеу портфелінің өсу қарқыны

© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2026

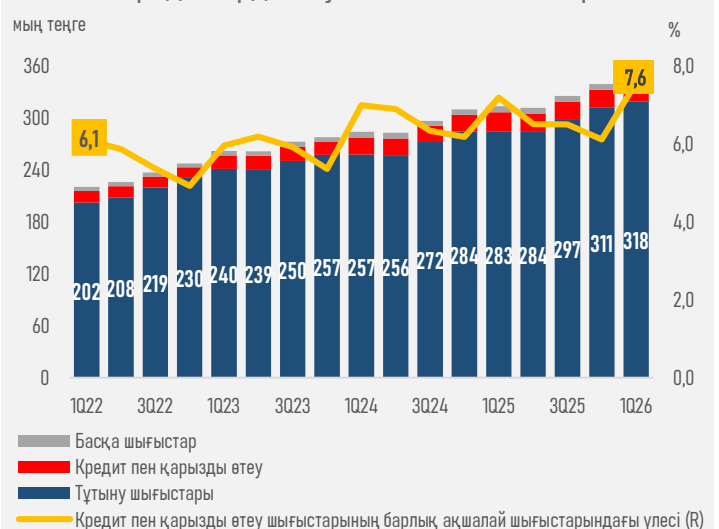
Кешіктіру деңгейі және халықтың борыштық жүктемесі

Мерзімі өткен берешектер деңгейі

Дереккөз: ҚР ҰБ, ҚР СЖРА ҰСБ

Кредиттерді өтеуге кететін шығыстар

© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2026

Резюме

2026 жылдың бірінші жартыжылдығында бөлшек несиенарығында жекелеген сегменттер арасындағы дивергенция күшейді. Кепілсіз несиелеу макропруденциалдық шектеулердің қорландырудың жоғары құнының және әлсіздеу тұтынушылық сұраныстың жиынтық әсерінен салқындауын жалғастыруда. Соңғысы сауда динамикасымен расталады: бөлшек тауар айналымының өсімі бір жыл бұрынғы 6,6%-ға қарсы 3,8%-ға дейін баяулады, ал азық-түлік емес тауарлар бойынша – 7,3%-ға қарсы 1,3%-ға дейін төмендеді. Бұл ретте халықтың нақты ақшалай кірістері бірінші тоқсанда дерлік өзгерген жоқ (жылдық есептеуде +0,1%).

Ипотека сегментінде, керісінше, мемлекеттік саясат сұранысқа айтарлықтай қолдау көрсетуде. Соның нәтижесінде оның бөлшек портфельдің өсіміне қосқан үлесі бір жыл бұрынғы 21,7%-дан 46,6%-ға дейін ұлғайды, ал кепілсіз несиелеудің үлесі 36%-дан 32%-ға дейін төмендеді.

Жекелеген бөлшек өнімдердің динамикасындағы айырмашылықтар олардың дамуының әртүрлі жағдайларын бұрынғыдан да айқынырақ көрсетіп отыр. Нарықтық сегментте реттеушілік шектеулер қатаң ақша-несие шарттары мен халықтың қолда бар ресурстарының әлсіз динамикасына қабаттасып жатыр. Ипотекада және ішінара автонесиелеуде сұраныс мемлекеттік және серіктестік бағдарламалармен, ҚЖК-ны жұмсақтау арқылы қосымша қолдау табуда. Бұл бағыттарға анағұрлым тұрақты динамиканы сақтауға мүмкіндік береді. Осы аяда бөлшек портфельдің өсімі бір жыл бұрынғы 9,1%-дан 4,3%-ға дейін баяулады, бірақ оның құрылымы қамтамасыз етілмеген несиелеуге тәуелділігі азайды.

Екінші жартыжылдықта бұл дивергенция сақталуы мүмкін. Мемлекеттік қолдау мен серіктестік бағдарламалар ипотека мен автонесиелеуді қолдауды жалғастырады, ал кепілсіз сегменттің динамикасы нақты кірістердің қалпына келуіне, тұтынушылық белсенділікке және реттеушілік талаптардың әрі қарайғы конфигурациясына көбірек тәуелді болады.